THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די בריטישע קאָנסערוואַטיווע פּאַרטיי צוריק צו אַלגעמיינער פּראַטעקציע

דער הויפּט אונטערשייד צווישן דער ליבעראַלער און דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי אין גרויס בריטאַניע איז אַלעמאָל געווען די פראַגע פון פּראָטעקציע טאַריפן. בעת די קאָנסערוואַטיוון, וואָס פאָרטרעטן דאָרטן הויפּטזאַכלאַך די גרויסע אינדוסטריע און דעם לאַנד־באַזיצנדיקן קלאַס, איז געווען פאַראינטערעסירט אין העכערע טאַריפן, האָבן די ליבעראַלן, וואָס פאָרטרעטן הויפּטזאַכלאַך דעם האַנדלס־קלאַס, תּמיד געקעמפט פאַר פריינע האַנדל.

די בריטישע אַרבעטער פּאַרטיי, אַנדערש ווי די אַמעריקאַנער און די קאַנאַדער אַרבעטער, וואָס זייַנען בכלל געשטימט צו גונסטן הויכע טאַריפן, זייַנען אין דער פראַגע געשטאַנען דוקא נאָענט צו די ליבעראַלן. זיי האָבן באַזונדערס באַקעמפט טאַריפן אויף אַרטיקלען פון אַלגעמיינעם געברויך, אַז בערהויפּט אויף שפּייז פּראָדוקטן.

די מאַסן פון בריטישן פאָלק בכלל האָבן ניט געוואָלט דורכדריקן קיין טאַריפן אויף אַזעלכע אַרטיקלען פון אַלגעמיינעם געברויך. די קאָנסערוואַטיוון האָבן זיך דערפאַר געמיזט רעכענען מיט דער דאָזיקער שטימונג פון די ווייַלער, און זיי האָבן שטאַרק געציימט זייער חשק צו הויכע טאַריפן. עס איז שוין דערגאַנגען אַזוי ווייַט, אַז אין דער לעצטער קאָנסערוואַטיווער רעגירונג פון סטענלי באַלדווין, האָט דעם פאָסטן פון פינאַנץ מיניסטער, וואָס אַרבעט אויס די פינאַנציעלע פּאָליטיק פון׳ם האַנד, פאַרנומען ווינסטאָן טשערטשיל, אַ געוועזענער ליבעראַל און שטענדיקער קעמפער פאַר פריינע האַנדל.

מר. טשערטשיל האָט איינגעפירט אייניקע נייע פּראָטעקציע טאַריפן (וועלכע זייַנען אגב פון דער אַרבעטער רעגירונג איצט צוריקגעצייגן געוואָרן). אָבער ער האָט אויך באַפרייט פון טאַריפן אייניקע שפּייז פּראָדוקטן. אַזוי האָט ער אָפּגעשאַפן אַ דורות־לאַנגן טיי טאַריף, מיט וואָס די קאָנסערוואַטיווע רעגירונג האָט דאַן קאָנסטיק געוואָלט אויסקייפן זיך ביים געברויכער פאַר די אַנדערע טאַריפן אייניגעפירט.

אָבער דאָ איז צוגעקומען לאָרד ראָטערמיר און לאָרד ביוועדברוקס קאַמפּיין פאַר אימפּעריאַלן האַנדל, ווי אַ לייזונג צו גרויס בריטאַניעס דרינגענדיקע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען. זייער פּלאַן, וואָס פאָדערט פריינע האַנדל אין די גרענעצן פון דער אימפּעריע, מיינט גלייכצייטיק אַ הויכע טאַריפן וואָנט קעגן אימפּאָרטן פון אַלע אַנדערע לענדער. אויך שפּייז פּראָדוקטן.

מיט דער חיקף פון דער גרויסער און פאַרצווייגטער פרעסע אין זייער כאַזיין, האָבן די צוויי לאָרדן געמאַכט אַ שטאַרקן רושם מיט זייער קאַמפּיין. סטענלי באַלדווין האָט געמיזט געמען אַ שטעלונג צו זייער פאָרשלאָג. אויב ער האָט געוואָלט באַנהאַלטן זיין איינפלוס אויף דער פּאַרטיי. ער האָט בכלל גוטגעהייסן דעם פּלאַן, מיט׳ן אויסנאַם פון טאַריפן אויף שפּייז פּראָדוקטן, פאַר וועלכע ער האָט מורא געהאַט. בנוגע די דאָזיקע טאַריפן האָט ער אָנגענומען די שטעלונג, אַז „קיין שטייער זאָל ניט געמאַכט ווערן אויף שפּייז פּראָדוקטן, אַן אַ געהעריקער פאָלקס אָפּשטימונג.״

די פרעסע לאָרדן האָבן אָבער ניט געוואָלט גיין אויף קיין שום פּשרות. און זיי האָבן צום סוף׳ גערעכנט. די קאָנסערוואַטיווע פּאַרטיי האָט די טעג גוטגעהייסן זייער פּלאַן און באַשלאָסן צו גונסטן פון אַלגעמיינער פּראָטעקציע, איינשליסנדיק שפּייז פּראָדוקטן. עקס־פּרעמיער באַלדווין האָט קאַפּיטולירט און האָט אָנגענומען דעם פּלאַן אַן רעזערוואַציעס.

דער דאָזיקער באַשלוס איז פון אַ היסטאָרישער באַדייטונג, ווייל ער איז דער אָנהויב פון אַ פאַרזוך צו גרינדן די בריטישע אימפּעריע ווי אַן עקאָנאָמישע איינהייט, וואָס וועט זיין אַרומגעצאַמט מיט אַ הויכער וואַנט פון טאַריפן קעגן דער אויסערלאַכער וועלט. די פאַראייניקטע שטאַטן האָבן פאַר זיך אַליין שוין אַזאַ מין סאָרט איינהייט, און אַ דריטע איינהייט קאָן געשאַפן ווערן דערנאָך אין אייראָפּע. ווען בריאַנד פּלאַן פון „פאַראייניקטע שטאַטן פון אייראָפּע״ זאָל פאַרווירקלאַכט ווערן. ענגלאַנד עקאָנאָמישע אָפּגעזונדערטקייט קאָן איינגעלאַך באַוועגן די אייראָפּייאישע לענדער צו אַ גרויסן אויף בריאַנד פּלאַן.

די קאָנסערוואַטיוון, וואָס האָבן איצט געמאַכט פּראָטעקציע פאַר זייער וויכטיקסטן לאָזונג, וועט ניט אַזוי לייכט זיין דורכצופירן. זייער פּלאַן, ווען זיי זאָל אפילו געלינגען אַריינצוגיין אין מאַכט. די אַנדערע מיטגלידער פון דער בריטישער אימפּעריע דאַרפן נאָך איינשטימען צו דעם פּלאַן, — און עס וועט זיין זייער שווער איבערצוצייגן אַ קאַנאַדער פאַברעקאַנט, וועלן מיר זאָגן, אַז עס איז אין זיינע אינטערעסן מען זאָל אַריינלאָזן פריי קיין קאַנאַדע בריטישע סחורות וואָס קאָנקורירן מיט אים. ווייל ענגלאַנד וועט דערפאַר אַריינלאָזן פריי קאַנאַדער ווייַן.

אָבער אַלע פאַרשטייען, אַז אַזעלכע גראַנדיעזע פּלענער ווערן ניט דורכגעפירט אין איין טאָג. עס נעמט יאָרן און יאָרן צו דערגרייכן אַזאַ ציל, שריט ביי שריט.

זאָל אָבער די בריטישע קאָנסערוואַטיווע פּאַרטיי זיגן אין די וואָלן וואָס קאָנען גאַנץ פרי פאָרקומען, דאַן וועט זי ניט פאַרזאַמען זיך צו מאַכן די ערשטע שריט. וואָס ווערן קאָנען פירן צום סוף צו דער פאָרמירונג פון דריי ריזיקע עקאָנאָמישע איינהייטן אין דער וועלט, — איינהייטן, וועלכע וועלן זיך אין עקאָנאָמישן קאַמף אויף לעבן און אויף טויט.

דער מושב־זקנים און עלטער־פענסיע

צווישן די אידן פון מערב קאַנאַדע, ווי מיר ווערן אינפאָרמירט, הערשט דער טעות׳דיקער באַגריף, אַז דער מערב קאַנאַדער אידישער מושב זקנים קריגט אריין אַ באַדייטנדיקע יערלאַכע הכנסה פון דער עלטער פענסיע צו וועלכער די זקנים און די זקנות פונ׳ם אַנשטאַלט זאָלן זיין באַרעכטיקט.

דאָס איז אָבער אַ דורכאויס פאַלשער באַגריף. און ער קאָן אַוועקשטעלן דעם אַנשטאַלט אין זייער אַ קריטישער לאַגע, ווען די ביישטייערער זאָלן אויף דעם סמך אויף וויפל ס׳איז פאַרקלענערן זייערע יערלאַכע ביישטייערונגען.

דער פאַקט איז, אַז די אידישע זקנים און זקנות פונ׳ם אַנשטאַלט, מיט בלויז אַ פּאָר אויסנאַמען, קאָנען קיין עלטער־פענסיע ניט קריגן. זיי זייַנען אַלע אימיגראַנטן, און זיי האָבן ניט די נויטיקע דאָקומענטן, ווי געבורטס סערטיפיקאַטן, לאַנדונגס סערטיפיקאַטן און אַ. זו. אַן ווערכע מען קאָן ניט קריגן קיין עלטער־פענסיע, אַ צאָל פון זיי האָבן ניט אפילו קיין בירגער פּאַפּירן, און אַנדערע קומען אַהער פון אַנדערע פּראָווינצן, און האָבן ניט געוואוינט לאַנג אין דער פּראָווינץ צו זיין באַרעכטיקט צו דער פענסיע.

אויף וויפל דער אַנשטאַלט קריגט ניט אריין קיין הכנסה פון דער עלטער פענסיע איז צו זעען פון דעם, וואָס דער וויניפּעגער פאַראייניקטער צדקה בודזשעט האָט ניט געפונען פאַר מעגלאַך צו שניידן זיין יערלאַכע בייַשטייערונג פאַר׳ן אויפהאַלט פון די וויניפּעגער זקנים און זקנות אינ׳ם אַנשטאַלט.

די אידן פון מערב קאַנאַדע, אויב זיי ווילן נאָר ניט אַוועקשטעלן דעם אַנשטאַלט אין אַ קריטישער לאַגע, מוזן בייטראָגן זייער פולן חלק פאַר זיין אויפהאַלט. ווען יעדער ביישטייערער זאָל שניידן זיין בייטראָג בלויז אויף איין דאָלאַר, קאָן דאָס מיינען, אַז דעם מושב זקנים זאָלן פעלן די מיטלען אויף אַ גאַנצן חודש אויפהאַלט.

אונזער בעסטער ענטפער

אַ קליינער באַריכט איבער אַ גרויסער שמחה

פון ז. קאַטלער, ירושלים.

ערשט נעכטן איז דאָס געשעען. זיינען עטלאַכע טשיקאַווע ירושלימ׳ער אידן, צוזאַמען, געגאַנגען „זעען״ די שמחה פון די „חלוצים״ לכבוד דאָס לייגן דעם ווינקלשטיין פאַר דער צענטראַלער הויז פונ׳ם „גדוד העבודה״ (אַרבעטס־לעגיאָן) אויף זיין פערמע „בדרך בית לחם״, אויף דעם באַרן פון דעם אידישן נאַציאָנאַל פאָנד, אַרום תּלפּיות.

אַז אידן גייען אַ שטרעקע פון אַ פּאָר קילאָמעטער ווייט — שמועסט מען און פאַרשטייט זיך, אַז מענינע דיומאַ, האָבן זיי זיך דערביי פאַרפלאָנטערט אין אַ דעבאַטע איבער דער פראַגע:

„איז די איצטיקע, אַזאַ שווערע און ערנסטע צייט פּאַסיק פאַר שמחות און קערמישלאַך?״.

— אַזאַ שמחה, מאַכט ניט! — פּסק׳ענט איין איד — „כי תּבנה בית״ איז אין דער תּורה געשריבן דוקא ביי דער געלעגנהייט פון אַ מלחמה; אַ צייט פון מלחמה איז דאָך זיכער אַ שווערע און ערנסטע, און דאָך איז די נייע הויז רוחה די שווערקייט און דעם ערנסט פון דער מלחמה . . .

— פון „געשריבן״ ביי איבערלעבן איז אַ שטיקל אונטערשייד! — טוט אַ צווייטער איד אַ שטאַך . . .

— וואָס זשע וואָלט איר געוואָלט, אַז מיר זאָלן אַלץ אויפגעבן און מער ניט טאָן נאָרנטס, נאָר וויינען און קלאָגן? — ערגערט זיך אַ דריטער.

— אסור! — האָט דער אַלטער אין דער גרופּע אונטערבראָכן שטרייענג — אַ איד טאָר ניט פאַרצווייפלען ווען אפילו ווען „חרב הדה מונחת על צוארו״!

— דערווייל אָבער איז דאָך שלעכט

— האָט זיך דער פּעסימיסט, דער צווייטער, ממש ווי געבעטן ביים אַלטן.

— אָבער נאָר „דערווייל״ — האָט דער אַלטער פאַרזיכערט — אידן האָבן איבערגעלעבט פרעה דעם ערשטן און ניי קאָלאַי דעם לעצטן, וועלן זיי אי״ה אויבערלעבן דעם ירושלימ׳ער מופּטי, לוק׳ן און זייער גלייכן!

— דיינקט איר, אַז אויס דעם גלויבן מאַכן די חלוצים די שמחה לכבוד דאָס לייגן פון דעם ווינקלשטיין פאַר דער הויז אויף זייער פערמע? — האָט דער פעסימיסט געפרעגט ביי אַלטן.

— מיר גייען דאָך אַהין וועלן מיר הערן און זעען. האָב געדולד, מיין קינד! געדולד, געדולד דאַרף מען האָבן, נאָר געדולד! . . . האָט דער אַלטער געענטפערט פילאָזאָפיש.

* * *

„אונזער בעסטער ענטפער אויף די בלוטיקע געשעענישן, די גזרות און ערגרניש וועלכע מיר האָבן בייגעוואוינט און איבערגעלעבט זיין חודש אב, פאַרי׳קען יאָר איז איצט, איז — בויען נייע, שטאַרקע שטיין־הייזער, אַנשטאַט די רוב אינרטע אַלטע הילצערנע „צריפים״, פאַרגרעסערן און פאַרשטאַרקן דעם קליינעם פונקט, די קליינע ווירטשאַפט, וועלכע מען האָט פּרובירט צו פאַרניכטן.

מיט די דאָזיקע ווערטער האָט דער „קאָמאַנדיר״ פונ׳ם „גדוד״, ה. קאַפּעלאָוויץ, אָנגעהויבן זיין רעדע, ביים עפענען די פייערונג לכבוד דאָס לייגן פון דעם ווינקל־שטיין.

„מיר זייַנען שטאָלץ דערויף, וואָס וועגן דער ערנסטער סכנה, ווען דער טויט האָט אונז אַלעמען געקוקט גלייך אין די אויגן אריין, אַ יעדע בלוטיקע טעג, האָט קיינער ניט פאַרלאָזט זיין פּאָסטן, און יעדער איז געבליבן אויף פּאָסטן, און יעדער איז געבליבן אויף זיין פּלאַץ און ביי זיין אַרבעט; און אַט דערין איז אונזער כוח אין אונזער לאַנד״ — האָט געזאָגט אַ צווייטער רעדנער פון די חלוצים.

נאָך דער צערעמאָניע פון לייגן דעם ווינקל־שטיין, איז דער עולם איינגעלאָדן געוואָרן צו „רעפרעשמענטס״ אינ׳ם צייט ווייליקן עס־ציכער פונ׳ם גדוד.

דאָ האָט זיך דער הויז, וועלכע וועט האָבן פּלאַץ פון דער הויז, וועלכע וועט האָבן 26 צימערן, געגוג פּלאַץ פאַר די מיטגלידער פון „גדוד״ וועלכע וואוינען איצט דערווייל אין 11 צעלטן, און וועט אויף האָבן פּלאַץ פאַר די ווערקשטאַטן, פאַר אַ אַפּיס און אַפילו אויף אַ זאָל פאַר פאַרזאַמלונגען און קאָנצערטן.

און דאָ האָט זיך דער עולם אויף דערוואוסט, אַז דער באַרן פאַר׳ן „גדוד״ און זיין הויז האָט געגעבן דער אידישער נאַציאָנאַל פאָנד, די געלט פאַר בויען די הויז — האָבן געגעבן דער קרן היסוד און דער רעליף.

צו ענדע האָט מר־חיים באַגריסט די „קאָמאַנדיר״ פונ׳ם „גדוד״, ה. קאַפּעלאָוויץ. אָנגעהויבן זיין רעדע, ביים עפענען די פייערונג לכבוד דאָס לייגן פון דעם ווינקל־שטיין.

„מיר זייַנען שטאָלץ דערויף, וואָס וועגן דער ערנסטער סכנה, ווען דער טויט האָט אונז אַלעמען געקוקט גלייך אין די אויגן אריין, אַ יעדע בלוטיקע טעג, האָט קיינער ניט פאַרלאָזט זיין פּאָסטן, און יעדער איז געבליבן אויף פּאָסטן, און יעדער איז געבליבן אויף זיין פּלאַץ און ביי זיין אַרבעט; און אַט דערין איז אונזער כוח אין אונזער לאַנד״ — האָט געזאָגט אַ צווייטער רעדנער פון די חלוצים.

אַן לאַנג, לאַנג האָבן אָנגעהאַלטן דאָ די געזאַנגען און טענץ.

* * *

דאָ האָט זיך דער עולם באַקאַנט מיט דעם פּלאַן פון דער הויז, וועלכע וועט האָבן 26 צימערן, געגוג פּלאַץ פאַר די מיטגלידער פון „גדוד״ וועלכע וואוינען איצט דערווייל אין 11 צעלטן, און וועט אויף האָבן פּלאַץ פאַר די ווערקשטאַטן, פאַר אַ אַפּיס און אַפילו אויף אַ זאָל פאַר פאַרזאַמלונגען און קאָנצערטן.

און דאָ האָט זיך דער עולם אויף דערוואוסט, אַז דער באַרן פאַר׳ן „גדוד״ און זיין הויז האָט געגעבן דער אידישער נאַציאָנאַל פאָנד, די געלט פאַר בויען די הויז — האָבן געגעבן דער קרן היסוד און דער רעליף.

צו ענדע האָט מר־חיים באַגריסט די געסט אין נאָמען פון „גדוד״ און דערביי געזאָגט:

„מיר דערקלערן, אַז מיר דערוואַרטן ניט מיר זאָלן זיך דאָ באַקוועמען מאַכן און אָפּרוען, ווי פאַרמער כוען דאָס, זאָנדערן אַז מיר נעמען איבער פון דער נאַציאָן אַ טייערן שאַץ, אַז: מיר פאַרפליכטן זיך אים צו אויסהיטן פון אַלדאָס בייז, און אים אַזוי פאַרפאַלקאָמען, אַז ער זאָל דינען אַלס אַ לייכט טורם פאַר דער אַרבעטערשאַפט און די יונגטלאַכע און „חלץ״ באַוועגונג, ווי אויך אַ שטאַרקע פעסטונג קעגן די פון אונזערע שונאים, וועלכע וועלן ווען וואָגן צו אויס הויבן אַ האַנט קעגן אונז!״

און לאַנג, לאַנג האָבן אָנגעהאַלטן דאָ די געזאַנגען און טענץ.

* * *

זייַנען די עטלאַכע דערמאָנטע טשיקאַווע ירושלימ׳ער אידן, צוזאַמען גענאַנגען פון דער שמחה פון די „חלוצים״, און זיי זייַנען אַזוי געווען פאַרטאָן אין דעם „פאַרדייען״ דאָס וואָס זיי האָבן אַקאָרשט געזען און געהערט, אַז זיי האָבן קיין וואָרט ניט געריידט, זיי האָבן שווייגן . . .

אונטערגעבראַכן דאָס שטילשווייגן

(שלום אויף לעצטער זייט)

א בריוו וועגן דעם אידישן לעבן אין אַרגענטינע

(ספּעציעל פאַר „דאָס אידישע וואָרט״) פון א. ל. שוסהיים

געוועזענער אַרגענטינער יוסטיץ מיניסטער פאַרטיידיקט אידישע פרויען הענדלער. — גענעראַל סעקרעטאַר פון אַלוועלטלאַכן „עזרת־נשים״, מר. קאָהאַן, געקומען קיין אַרגענטינע. — אין מאַזעוויל לערנט מען אַ בלאַט גמרא. ספּרדישער רב פון בוענאָס איירעס טויט

דער טומל אַרום די אידישע פרויען הענדלער און זייער פאַריין „צבי מגדל״ איז נאָך אַרץ ניט איינגעשטילט. דער „צבי מגדל״ איז געוואָרן אַ שטענדיקע רובריק אין די הינע ציטונגען, באַזונדערס אין די ניט־אידישע. יעדן טאָג ווערן אַרויסגעבראַכט נייע פאַקטן וועגן נייע אַרעסטן, און וועגן דעם גאַנג פון דעם פּראָצעס. עטלאַכע פון די אַנטלאַפענע טאַמאַים האָט מען אַרעסטירט אין ריאַבאַן, פּאַרטנאַר; אַנדערע אין בראַזיל, אין טשילי און אין פּאַראַגוואַי. פונ׳דעסטוועגן לאָזט זיך ניט זאָגן, אַז די הינע רעגירונג זאָל וועלן שטאַרק אונטערדריקן די פרויען הענדלער. די אַרעסטירטע אין בראַזיל האָט די דאָרטיקע פּאָליציי אַרויסגעלאָזט, ווייל עס איז ניט אַנגעקומען אין צייט די פאָדערונג פון דער אַרגענטינער רעגירונג. איבערצוגעבן די אַרעסטירטע אין די הענט פון דער הינער יוסטיץ.

אַז דער רעגירונג לייגט ניט אַזוי שטאַרק אין זינען צו אונטערדריקן דעם פרויען האַנדל קאָן מען זעען דערפון, וואָס די ניט־אידישע רופיאַנעס ווערן ניט באַרעכטיקט פון דער פּאָליציי, טראָץ דעם וואָס די עפנטלאַכע מיינונג האָט שוין מערערע מאָל אָנגעוויזן אויף דעם, אַז עס זייַנען פאַראַן אויך פראַנצויזישע, אַמעריקאַנישע, שפּאַנישע און אַנדערע פרויען הענדלער. אָבער אויף זיי האָבן די בעלטער פאַרשריבן אויפ׳ן חשבון פון „צבי מגדל״.

די אַרגענטינער געזעלשאַפט וויל דער־ווייל עפּעס גענינס פון דעם פּראָצעס. דער נאַציאָנאַלער בילדונגס ראַט (קאָנסעבאַ נאַסיאָנאַל דע עדוקאַסיאָן) האָט עפּעס דאָרט ביי דער רעגירונג, מען זאָל אים איבערגעבן דאָס פאַרמעגן פון דעם פרוי׳ען הענדלער פאַראיין וויבאַלד דער פאַר־איין׳וועט אויפגעלייזט ווערן. אַן ענלאַכע פאָדערונג האָט אויך געשעטלט די דערציאונגס באַאַרדע פון דער פּראָווינץ בוענאָס איירעס בנוגע דעם געזעלשאַפט־לאַכן פאַרמעגן פון די רופיאַנעס אין דער פּראָווינץ.

בכלל איז די באַציאונג פון די אַרגענטינער צו די רופיאַנעס אַ גאַנץ אַנדערע ווי ביי אונז אידן. בעת מיר ווילן זיך ניט מטמא זיין מיט זיי, אוועקטרייבנדיק זיי פון אונזערע ר׳ אמות, פאַרשטייט די אַרגענטינער געזעלשאַפט, אַז כאָטש דאָס זייַנען ניט קיין ערן־מענער, אָבער אַ גע־שעפט מעג מען מיט זיי מאַכן. געלט שטינקט ניט. קיין שום אידישער אַדוואָ־קאַט האָט ניט געוואָלט איבערנעמען די פאַרטיידיקונג פון די פרויען־הענדלער, האָבן אינגעגענומען די פאַרטיידיקונג 2 אַריסטאָקראַטישע אַדוואָקאַטן, דר. קלאָר־דיא פאַנסע און דער געוועזענער אַרגעטי־נער יוסטיץ מיניסטער דר. באַלעסטראַ.

אַן דאָס איז ניט דאָס ערשטע מאָל וואָס די צוויי אַדוואָקאַטן פאַרטיידיקן פרויען הענדלער.

— אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פּראָצעס קע־גען די פרויען הענדלער איז כדאַי צו פאַר־צייכענען די אַקציע פון דעם הינע „עזרת נשים״ צוצוציען דעמאָקראַטיש־אידי־שע מאַסן אין זיינע רייען. כדי צו קאָנען ווירקזאַמער אָנפירן מיט דער אַרבעט פון פרויען־שוץ. דער הינער עזרת נשים איז אַ צווייג פון דער אַלוועלטלאַכער אָרגאַ־ניזאַציע מיט דעם זעלבן נאָמען מיט דער צענטראַלע אין לאָנדאָן. ביז איצט איז די אַרבעט פון עזרת נשים אָנגעפירט געוואָרן אויף אַ ריין ביוראָקראַטישן שטייגער. קיין גרויסע פּאַקטישע רעזולט־טאַטן האָט די אַרבעט ניט געגעבן. די מערסטע פרויען וועלכע זיי עזרת נשים האָט געוואָלט אַרויסראַטעווען פון די טאַמאַים, האָבן זיך געוואָרט קעגן דעם, דערקלערנדיק אַז זיי זייַנען פריוויליק געקומען צו דער פּראָסטיטוציע. סך פון אַיינגעלעגע פאַלן האָט זיך איינגעגעבן די באַאַמטע פון „עזרת נשים״ אַרויסצוראַ־טעווען אַ פרוי פון דעם לעבן פון שאַנד און פאַרדרעבן.

אַלס אַן אַמת׳ער נאַסט אין דער פּאַ־סיקער צייט איז איצט אַהער געקומען דער גענעראַל סעקרעטאַר פון דער אַל־וועלטלאַכער אידישער אָרגאַניזאַציע פאַר פרויען־שוץ „עזרת נשים״, מר. סאַלאָ־מאָן קאָהאַן פון לאָנדאָן. מר. קאָהאַן רע־פּרעזענטירט דעם „עזרת נשים״ ביי דער פעלקער ליג אין גענף, און אַז דער דער־פאַרונג אויפ׳ן געביט פון קאַמף קעגן דעם פרויען האַנדל.

פאַר זיין קומען אַהער, האָט מר. קאָ־האַן באַזאָכט ריאָ דע זשאַנעיראָ, וואו ער האָט זיך געשטעלט אין קאָנטאַקט מיט דער אַרטיקער אידישער געזעלשאַפט, מיט בראַזיליאַנער רעגירונגס קרייזן און מיט׳ן ענגלישן אַמבאַסאַדאָר, כדי בעסער אָנצופירן דעם קאַמף קעגן פרויען־האַנ־דעל.

אין בוענאָס איירעס איז מר. קאָהאַן שוין צום צווייטן מאָל. ער איז דאָ געווען מיט 17 יאָר צוריק. לויט ווי ער דער־צעלט, האָט זיך די לאַגע דאָ גרונדלאַך געענדערט. מיט 17 יאָר צוריק איז דער אידישער פרויען הענדל געשטאַנען אויפן ערשטן פּלאַץ. איצט האָבן די פראַנצויזן אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס די אידישע טאַמאַים.

אויף וויפל די דאָזיקע דערקלעלונג פון מר. קאָהאַן ווירקט אַביסל ווי אַ טרייסט, מוז אַן אַנדערע פעסטשטעלונג פון דעם זעלבן עסק אַרויסרופן גאָר ערנסטע פּרעקסיעס. נעמלאַך, לויט אַ פעסטשטע־לונג פון דער ספּעציעלער קאָמיסיע פאַר פרויען שוץ ביי דער פעלקער ליגע, זייַנען די פרויען הענדלער אין כראַי צו פאַר־צייכענען די אַקציע פון דעם הינגן „עזרת נשים״ צוצוציען דעמאָקראַטיש־אידי־שע מאַסן אין זיינע רייען, כדי צו קאָנען ווירקזאַמער אָנפירן מיט דער אַרבעט פון פרויען־שוץ. דער הינער עזרת נשים איז אַ צווייג פון דער אַלוועלטלאַכער אָרגאַ־ניזאַציע מיט דעם זעלבן נאָמען מיט דער צענטראַלע אין לאָנדאָן. ביז איצט איז די אַרבעט פון עזרת נשים אָנגעפירט געוואָרן אויף אַ ריין ביוראָקראַטישן שטייגער. קיין גרויסע פּאַקטישע רעזול־טאַטן האָט די אַרבעט ניט געגעבן. די מערסטע פרויען וועלכע זיי עזרת נשים האָט געוואָלט אַרויסראַטעווען פון די טאַמאַים, האָבן זיך געוואָרט קעגן דעם, דערקלערנדיק אַז זיי זייַנען פריוויליק געקומען צו דער פּראָסטיטוציע. אַ פאַל אין אַיינגעלעגע פאַלן האָט זיך איינגעגעבן די באַאַמטע פון „עזרת נשים״ אַרויסצוראַ־טעווען אַ פרוי פון דעם לעבן פון שאַנד און פאַרדרעבן.

אַלס אַן אַמת׳ער נאַסט אין דער פּאַ־סיקער צייט איז איצט אַהער געקומען דער גענעראַל סעקרעטאַר פון דער אַל־וועלטלאַכער אידישער אָרגאַניזאַציע פאַר פרויען־שוץ „עזרת נשים״, מר. סאַלאָ־מאָן קאָהאַן פון לאָנדאָן. מר. קאָהאַן רע־פּרעזענטירט דעם „עזרת נשים״ ביי דער פעלקער ליג אין גענף, און אַז דער דער־פאַרונג אויפ׳ן געביט פון קאַמף קעגן דעם פרויען האַנדל.

פאַר זיין קומען אַהער, האָט מר. קאָ־האַן באַזאָכט ריאָ דע זשאַנעיראָ, וואו ער האָט זיך געשטעלט אין קאָנטאַקט מיט דער אַרטיקער אידישער געזעלשאַפט, מיט בראַזיליאַנער רעגירונגס קרייזן און מיט׳ן ענגלישן אַמבאַסאַדאָר, כדי בעסער אָנצופירן דעם קאַמף קעגן פרויען־האַנ־דעל.

אין בוענאָס איירעס איז מר. קאָהאַן שוין צום צווייטן מאָל. ער איז דאָ געווען מיט 17 יאָר צוריק. לויט ווי ער דער־צעלט, האָט זיך די לאַגע דאָ גרונדלאַך געענדערט. מיט 17 יאָר צוריק איז דער אידישער פרויען הענדל געשטאַנען אויפן ערשטן פּלאַץ. איצט האָבן די פראַנצויזן אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס די אידישע טאַמאַים.

אויף וויפל די דאָזיקע דערקלעלונג פון מר. קאָהאַן ווירקט אַביסל ווי אַ טרייסט, אַן אַנדערע פעסטשטעלונג פון דעם

טאָכטער און מוטער

פריי לויט׳ן רוסישן פון הירש אבראַמאָוויטש

דער טאָכטער אין מוטער אין אַ קלאַר־ווייַסן אָוונט אין אַ גרויסן שטאָט אין אַ גרויסן הויז אין אַ גרויסן צימער אין אַ גרויסן בעט אין אַ גרויסן בעט אין אַ גרויסן צימער אין אַ גרויסן הויז אין אַ גרויסן שטאָט אין אַ קלאַר־ווייַסן אָוונט אין דער טאָכטער אין מוטער.

דער טאָכטער אין מוטער אין אַ קלאַר־ווייַסן אָוונ